

کتیبه جام بزرگی ارجان

به پسوند اضافه (-na) تشکیل یافته است (۲)
نخستین کلمه مکتبیه که بعد از علامت مشخصه (*Determinative*)
(۳) مربوط به نام اشخاص آمده است *Kitin* یا *Kidin*
خوانده می شود و معنای "کیان" به مفهوم "شهریار" از آن
مستفاد می شود . این کلمه بیش از آن که یک اسم باشد یک
عنوان است . ف . والا این کلمه را توامان با کلمه یا اسم
Hutran یک اسم واحد به صورت (*Kitin Hutran*)
گرفته اند . (۳)

کلمه *Kitin* یا *Kidin* که یک واژه دخیل اکدی در زبان
ایلامی است به دو معنی در این زبان به کار رفته است . نخست
به معنی "شهردار" یا "شهریار" و دوم به معنی "پناه" و
"چتر" (۴) . حال چنانچه واژه *Kitin* یا *Kidin* املاء
تاریخی همان واژه "کیان" باشد
آیا جایز نیست که کلمه "کیان" را که هم اکنون در فارسی نو
وجود دارد و به معنی "خیمه" و "چادر" می باشد و نیز عنوان
"کیان" را که در سلسله کیانیان بهمان معنی شهریار و شاه
بزرگ به جای مانده است با واژه *Kitin* یا *Kidin* روی کتیبه
مرتبط به دانیم و عنوان "کیان" را به معنی شهریار از آن
استفاده نمائیم .

دومین کلمه یک نام است که به صورت *Hu - ut - ra - an*
یعنی *Hutran* خوانده می شود . مترادف این نام در
منابع بابلی به همراه کلمه *Kidin* به صورت *Kidin Hutrutaš*
برای نام *Kidin Hutran* آمده است (۵) که همین
ترادف یعنی *Hutran* و *Hutrutaš* نام های
خسروتاش و خسروان را به ذهن متبادر می سازد .
کلمه سوم یک معنا نگار است (*ideogram*) .
که در اینجا *DUMU* خوانده می شود و معنی "پسر" از آن

رسول بشاش

مقدمه : در پی چاپ و انتشار مقاله مرمت و حفاظت و مطالعه
تعدادی از اشیاء فلزی گنجینه ارجان (۱) در شماره ۱۵ و ۱۶
اثر توسط آقای دکتر رسول وطن دوست از نگارنده نیز خواسته شد روی
کتیبه ای که در حین مرمت در پشت جام ارجان ظاهر شده بود
مطالعه و نتیجه را همراه با مقاله ای که درباره جام مذکور توسط
آقای دکتر محمد رحیم صراف در مجله اثر منتشر می گردد اعلام نماید .
مقاله موجز زیر در همین رابطه جهت اطلاع علاقمندان ارائه
می شود امید است در آینده فرصتی پیش آید که به تفصیل در
این باره مقاله مجزائی را تقدیم دارد .

کتیبه جام ارجان به شیوه نسبتاً ریزی به طول تقریبی ۱۵
سانتی متر در حاشیه پشت جام درست در قسمتی که فرمانروا
در حال جلوس بر تخت و اجرای مراسم خاص است به خط و
زبان ایلامی نقش بسته است . عبارت کتیبه به ترتیب از یک
عنوان ، یک اسم و یک معنا نگار معنی " پسر " و یک اسم متصل

۱- رسول وطن دوست ، مرمت . . . اشیاء فلزی گنجینه ارجان ، مجله اثر ، شماره ۱۶-۱۵ انتشارات سازمان میراث

فرهنگی کشور سال ۱۳۶۲ ص ۱۱۶-۷۲

2- *H.H. Paper, the phonology and Morphology of Royal Achaemenid Elamite, the University of Michigan Press, 1955, pp. 70-73*

۳- ف . والا ، نوشته میخی شیئی طلائی از ارجان ، مجله اثر ، شماره ۱۰ و ۱۱ انتشارات سازمان ملی حفاظت
آثار باستانی ایران سال ۱۳۶۴

4- *F.W. Kòinig, Die elameschen Konigsschriften in: AFO 16. Graz 1965 p. 197.*

5- *Chronick p. IV, 14 ff.*



کتیبه جام برنزی ارجان



m ki - tin hu-ut-ra-an DUMU kur-lu-iš-na

m Kitin Hutran DUMU Kurlušna

ترجمه: کیدین هوتران پسر کورلوش (۹)

Til-lu-is • *Hus ing* ، *Kur-kit-is* آنرا *Schiel*
 قرائت خود را به پایه قرائت وی استوار کرده است *Lambert* ، *šat-tip-is* • *J.B. Junifor*
 خوانده‌اند (۸) .

نگارنده نیز با رعایت سابقه قرائت‌های قبل این کلمه را در
 اینجا *Kur-lu-iš -na* خوانده و استنساخ کامل کتیبه را به همراه
 حرف نویسی و آوانویسی و ترجمه آن ذیلاً ارائه می‌دارد .

استفاده می‌گردد. کونیک (*Konig*) این علامت را معنائگار
TUR بهمان معنی "پسر" نیز گرفته است (۶) حال با توجه
 به اینکه ارزش آوایی این علامت *tur* می‌باشد آیا جایز نیست
 که کلمه "توره" به معنی فرزند را که هم اکنون در زبان فارسی
 وجود دارد (۷) از آن استفاده نمود؟
 چهارمین کلمه که از یک اسم و یک پسوند حالت اضافه *-na*
 تشکیل یافته است جای بحث و دقت نظر بیشتر دارد . این
 نام در اسناد مختلف به شیوه‌های متفاوت خوانده شده است .

۶- ا ف . و . کونیک . همانجا ص ۲۲۳

۷- فرهنگ لغت دهخدا ، ذیل واژه "توره" حرف ت ص ۱۱۰۹

۸- ف . والا همانجا زیرنویس شماره ۶ ص ۱۸۶

۹- سوای از قرائت و ترجمه فوق که توسط نگارنده در بالا ارائه گردید نگارنده بدین وسیله اجازه می‌خواهد که
 گونه‌ای دیگر از قرائت و ترجمه آنرا به عنوان سؤال و پیشنهاد طرح و عنوان نماید . ضمن اینکه شرح و تفسیر
 آن چنانچه لازم به نظر آید در آینده منتشر خواهد شد .

m ki - tin hu-ut-ra-an tur sad-lu-iš-na

m Kidin Hutran tur Sadluš

ترجمه: کیدین هوتران توره سدلوش
 یا کی خسرو تخمه سیاوش